

MÓRICZ PÁL VÁROSI KÖNYVTÁR ÉS HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY

Beszámoló a 2008 évről

Intézményünk 2008 július 1-én jött létre, mint részben önálló önkormányzati intézmény, integrálva a Helytörténeti Gyűjteményt és a hozzá tartozó Hajdú Ház és Kovácsműhelyt.

A bővítés jelentős alapterület és feladatellátás növekedést jelent.

A szakember ellátottság egy fővel, Darócziné Bordás Andrea etnográfus, gyűjteménykezelő személyével gyarapodott.

Könyvtárunkról elmondható, hogy a megye könyvtárainak sorában tisztes helyet foglal el. A klasszikus könyvtári szolgáltatások, a hagyományos dokumentumok beszerzése kiváló teljesítményt mutat, a korszerű, informatikai szolgáltatások terén – amely a szakminisztérium könyvtárfejlesztési koncepciójának kiemelt területe 2008-2013 között – meglehetősen lemaradásaink vannak. Csak egy-két pontot idézek ebből a stratégiából.

„A könyvtár a használó központúság szellemében a lakóhelytől, településtípustól, könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül biztosítson hozzáférést ezen információkhoz és adatokhoz, valamint a könyvtári szolgáltatások jelentős részéhez.

- 1. Az IKT infrastruktúra kiterjesztése és megerősítése a közszolgáltatást nyújtó könyvtárakban és könyvtári szolgáltató helyeken*
- 2. A Web-alapú szolgáltatások kiterjesztése, értéknövelt szolgáltatások kialakítása.*
- 3. Szabványos felépítésű könyvtári portál (könyvtári ügyfélkapu) kialakítása a használók bevonásával; nem könyvtári és nem hagyományos információk és ismeretek (iwiw, wiki, könyvesboltok, antikváriumok, más archívumok, elektronikus szolgáltatások) közvetítése.*
- 4. Új technológiák bevonása a magasabb szintű szolgáltatások közvetítésére: könyvtár 2.0, blogok, elektronikus hírlevelek, RSS, keresőmotorok, személyre szabott keresőszoftverek, ingyenes és nyílt forráskódú szoftverek és alkalmazások stb.*
- 5. Elektronikusan elérhető 24 órás szolgáltató könyvtárak kialakítása a felhasználók elvárásainak rendszeres mérésével, a szolgáltatások fejlesztésével és értékelésével.*
- 6. Használóközpontúság szellemében a könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül biztosítson hozzáférést ezen információkhoz és adatokhoz, valamint a könyvtári szolgáltatások jelentős részéhez;”*

Ezen a helyzeten próbálunk némileg változtatni, enyhíteni, azzal, hogy évvégén több informatikai eszközt is vásároltunk, illetve a dokumentum beszerzés terén is a lehetőségekhez képest gyarapítottuk a CD, DVD, CD-ROM állományt.

Szakmai értékelés

Könyvtár

Teljesítmény mutatók:

• Nyitvatartási napok száma:	288 nap
• Aktív könyvtárhasználók száma(regisztrált, beiratkozott olvasó)	1725 fő
• Könyvtárhasználatok száma:	
14 év alatt: 12207	14 év felett: 17375
	29582
• Kölcsönzött dokumentumok száma:	
14 alatt: 20925	14 év felett: 28214
	49139
• Rendezvények, könyvtári foglalkozások száma:	85
14 év alatti résztvevő: 2030	14 év feletti: 764
	2794

Állomány gyarapítás

• Könyv	541 db	809.551.-
• Hangzó	48 db.	44.962.-
• DVD, video	61 db.	52.484.-
	650 db.	906.997.-
• Folyóírat: előfizetve: 104 cím		820.130.-
Állománygyarapodás értékben:		1.727.127.-

Folytatódik a teljes állomány számítógépre vitele, és a katalógusok konverziója. Ebben az évben számításaink szerint előkészíthetjük a számítógépes kölcsönzést, a dokumentumok nagy része már gépen lesz, tehát 2010 év elejére indulhat a számítógépes kölcsönzés.

Ezzel összefüggésben - mint a fenntartó előtt is ismeretes - intézményünk két pályázatot készített a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Művelődési Központ, mint konzorciumvezető gesztorsága mellett, a könyvtár fejlesztése érdekében. Az első a *TIOP 1.2.3/08/ a* könyvtárak az egész életen át való formális, informális és nem formális tanulást segítő infokommunikációs technikai eszközfejlesztését segíti elő. Ezt a pályázatot szeptember 30-án nyújtotta be a konzorcium, befogadást nyert, várunk az eredményhirdetésre, amely előreláthatóan tavasz vége felé várható.

A másik pályázat folytatása a TIOP-nak, ez a *Társadalmi Megújulás Operatív Program* keretében kiírt, szintén az informális, nem formális, valamint a formális tanulást segítő, különféle, elsősorban olvasásnépszerűsítő programokra íródott, az előző konzorciummal közösen. Kiemelten a 6-14 éves korosztályt, illetve a leszakadó rétegek segítségét. A pályázat beadási határideje többszöri módosítás után, a legfrissebb információk szerint február vége, eredményhirdetés valószínű a nyár elejére várható, szerződéskötés ősz, vagy tél eleje.

A két pályázaton összességében megcélzott támogatás több mint 10 millió forint.

Informatikai ellátottság

Könyvtárunkban az olvasók részére 3 db. hálózatra kötött internet használatra szolgáló számítógép áll rendelkezésre. Életkoruk 5-8 év. November hónapban mindhárom gépen operációs rendszert kellett cserélni, mert már a Windows-al nem tudott működni, így jelenleg Linux-programmal tudunk internet elérhetőséget biztosítani.

A gépekhez egy tintasugaras nyomtató, illetve egy lézer nyomtató csatlakozik. Életkoruk 8, illetve 5 év.

Négy munkaállomás van helyi hálózatra kötve, amelyeken az adatbevitel folyik.

Személyi ellátottság

6 fő könyvtáros, ebből 5 fő felsőfokú végzettségű, közülük egy fő internettanácsadói képesítéssel rendelkezik, míg egy fő könyvtár-informatikus végzettségű. 1 fő segédkönyvtáros, illetve 1 fő kisegítő személyzet.

Gazdálkodás

Intézményünk kiegyensúlyozott gazdálkodás folytatott 2008 év folyamán, szállítói tartozás nem volt.

Az év végén több technikai eszköz került beszerzésre:

- 2 db. számítógép, teljes konfigurációval
- 1 db. DVD-író (digitalizáláshoz)
- 1 db. nagyképernyős *analóg tv* (gyermekkönyvtárban eddig monitor nagyságú tv-n nézték a gyerekek a filmeket)
- 1 db. könyvvállvány
- 1 db. információs pult (kölcsönző pult) – ezt eredetileg a TÁMOP-pályázat keretében céloztuk meg, de tekintettel arra, hogy mi 2009-ben előkészítjük a számítógépes kölcsönzést, nem hagyatkozhattunk az 50%-os esélyre. A jelenlegi kölcsönzőpult nem alkalmas erre a feladatra.

Az intézmény kiadásai előirányzatát összességében 99%-ban teljesítette, míg a bevételi oldalon sajnos jelentős lemaradásaink voltak.

Ennek több oka van

- az eredetileg megállapított bevételi előirányzat nem volt reális. Mi a könyvtárban már több éve észleljük, hogy az emberek legelsőként itt spórolnak. Ez megmutatkozik abban, hogy pl. nem a felnőtt iratkozik be, hanem a gyermek, nekik 16 éves korig nem kell fizetniük. Vagy ugyanilyen megfontolásból idősebb rokon, szomszéd iratkozik be. Nyugdíjasok egységesen mentesülnek a beiratkozási díj alól.
- Informatikai ellátottság: még néhány évvel ezelőtt korlátozni kellett az internet használatot annyi látogató volt. Aztán ahogy egyre kevesebb szolgáltatást nyújtottunk ezen a téren, („elfogytak” a gépek, korlátozott használat,) úgy maradoztak el a felhasználók. Fentebb már említettem, három számítógép áll az olvasók rendelkezésére, november óta az is már csak egy olyan programmal,

amelyen csak internetet tudnak használni. (Linux). Továbbá az is közrejátszik, hogy a felsőoktatásban résztvevők száma nagyon megcsappant, máshová mentek, ahol szélesebb körű szolgáltatást kaptak.

- Fénymásolás, reprográfia. Ezt is egyre kevesebben veszik igénybe, bár még mindig bevételeink jelentős részét képezik. Sok háztartásban már található nyomtató, de a városban is több helyen szolgáltatnak, nagyon jó minőségben, és hasonló, vagy még olcsóbb áron, mint mi.

A könyvtárban november hónapban részleg cserére került sor, így az olvasóterem helyére költözött a gyermekkönyvtár – az addigi 66 m²-ről 140m²-re -, míg az olvasóterem a gyermekkönyvtár helyére került.

A két helyiségben tisztasági meszelés volt.

A költöztetésben a helyi tűzoltóság volt segítségünkre, amelyért ezúttal is köszönetünket fejezzük ki.

Rendezvények, programok

- **Április 11** „Néhai való jó Mátyás király...” Vajda Mária muzeológus vetített képes előadása felsőtagozatosok és középiskolások részére
- **Április 24-25** I.Vihar Béla Városi Vers- és Prózamondó verseny, alsó-és felsőtagozatos diákok részére
- **Május 30** Vihar Béla emlékünnepe, emléktábla avatása a könyvtárban. Meghívott vendégek Szécsényből (Vihar Béla gyermek és ifjúkorát Szécsényben töltötte), a költő családja
- **Május 31** Találd ki, Olvastad? Levelezős játék eredményhirdetése, díjkiosztó, gyermeknap
- **Szeptember 30** Városi mesemondó verseny
- **Október 4** részvétel a megyei mesemondó versenyen
- **Október 7.** Így óvjuk a természetet. Hajdúnánás természeti értékei, vetített képes előadás a Ligetszépe Egyesület közreműködésével
- **Október 8.** Beatrix királyné ékszeres ládikája. Reneszánsz játszóház, kézműves foglalkozás, ékszerkészítés
- **Október 9.** Interaktív író-olvasó találkozó Kiss Attila íróval (élő íjász bemutató, film, játék)
- **Október 10** Találkozás Tóth Tamás Boldizsárral, a Harry Potter regények fordítójával
- **Október 12** Részvétel a megyei családi olvasó vetélkedőn. Első helyezett: a hajdúnánási Jámbor család (már második alkalommal)
- **December 1-6.** Reneszánsz játszóház egy héten át a gyermekkönyvtárban. Kézműves foglalkozások, gyermekfoglalkozások
- **December 11** Város napi helytörténeti vetélkedő
- **December 11** Tanyázó – könyvbemutatók, Történetek, emberek, arcok pályázat díjkiosztója

Kiállítások – a könyvtár előterében, egész évben folyamatos

- „Az én városom” – városképek múltból és jelenből
- 100 éve született Vihar Béla József Attila díjas költő
- 80 éve született Hódos Imre olimpiai birkózó bajnok
- 95 éve született Újvárosi Miklós, botanikus, akadémikus

Gyermekkönyvtár

A 6-14, illetve a kisgyermekek könyvtári ellátását évek óta igyekszünk újabb és újabb programokkal, színes, korszerű kiadványokkal javítani, fejleszteni. Tesszük ezt olykor még a felnőtt lakosság ellátása rovására is, de kiemelt feladatnak tekintjük az iskolás korosztály könyvtárhasználati szokásainak kialakítását, javítását. A könyv és egyéb dokumentum ellátás mellett, rendszeresek a könyvtárhasználati foglalkozások, és egyéb gyermekfoglalkozások.

2008-ban kiemelt volt a reneszánsz év jegyében két programunk; októberben a könyvtári napok keretében volt egy foglalkozás, illetve decemberben reneszánsz játszóház, elsősorban kézműves foglalkozások. Elmondható, hogy igen nagy népszerűségnek örvendett mind a gyöngyfüzés, üvegfestés, vagy karácsonyi ajándékok készítése.

Több éve rendszeres levelezős vetélkedőt szervez a gyermekkönyvtár az alsó és felsőtagozatosoknak, *Találd ki vagyok és az Olvastad?..* elnevezéssel, amelyek eredményhirdetésére hagyományosan a gyermeknapon kerül sor.

Szintén sok diákot mozgat meg a Megyei könyvtár által szervezett *Barátunk a könyv* c. vetélkedő, amelyen sajnos 2008-ban nem volt hajdúnánási nyertes iskola.

Az októberi Könyvtári Napok keretében ebben az esztendőben kifejezetten a tini korosztályt célozták meg a szervezők. Ehhez kapcsolódtak a mi rendezvényeink is, a fentebb felsorolt programokkal

A megyei könyvtár szervezésében megtartott családi könyves vetélkedőn immár második alkalommal a hajdúnánási Jámbor család hozta el az első helyezést, megelőzve debreceni és nagyobb városok csapatait.

Azzal, hogy nagyobb alapterületen, barátságosabb környezetbe került a részleg, már érezhetően megnőtt a látogatottság. Különösen figyelmet érdemel az a tény, hogy egyre több anyuka jön be kisgyermeké/i/vel, olvasgatni a mesekuckóba. Kényelmesen le tudunk ültetni egy osztályt, lehetőség lett DVD-CD lemezek lejátszására is, így vetítettképes előadásokat is lehet tartani, ez jelentősen kitágítja a felhasználók mozgásterét. (nem feltétlenül szükséges projektor, laptop az előadásokhoz)

A régi, monitor nagyságú tv-t lecseréltük nagyképernyős televízióra, igaz csak analóg, de televíziós műsorok megtekintését egyébként sem áll szándékunkba szolgáltatni.(digi tv, 2012)

Az állománybővítés az elmúlt években, így tavaly is viszonylag jelentős volt, ami azt jelenti, hogy ma már a polcokon látszik, hogy vannak új könyvek.

Összegzés

Én, mint aki bár több évtizede itt dolgozom, de vezetői megbízatásom csupán egy negyedéves, úgy látom, hogy a könyvtár a hagyományos szolgáltatások terén kiváló teljesítményt nyújt, viszont meglehetősen szélmalomharcot folytat a korszerű szolgáltatások bevezetésével. Ezekhez az kell, hogy ne csak a pályázatok jelentsék az egyedüli fejlesztési forrást.

A könyvtár szakmai –technikai fejlesztésére az elmúlt 12 során – az összevonást követően – nem került sor. Értem ezalatt azt, hogy miközben a könyvtárszakma területén, - mint ahogy bárhol másutt – óriási fejlődések, változások mentek végbe, addig nálunk az utóbbi 10-15 évet a stagnálás jellemezte.

És nem csak szakmai fejlesztések kellenek. A szolgáltatás körülményein is javítani szükséges. Ma már az 1970-es, 80-as évek körülményeivel nem tudunk újat nyújtani a használóknak. (könyvtári berendezések felújítása) Vagy pl. hiába van a könyvtárnak több mint 1000 db. klasszikus bakelit lemeze, nincs semmilyen olyan technikája, hogy akár helyben hallgathassák, vagy átmásolva szolgáltatassunk.

Mindazonáltal munkatársaim nevében is leírhatom, ha nehezen is, ha döcögve is, de igyekszünk mindent megtenni azért, hogy a gyermekek olvasásfejlesztését, könyvtári-informatikai tájékozottságát fejlesszük. Hogy a mi könyvtárhasználóink elboldoguljanak más közegben is, és minél többen gondolkodjanak úgy, mint ahogy a közelmúltban egy egyszerű munkásolvasónk fogalmazott, amikor megkapta azt a szakirodalmat, amelyre szüksége volt: *„Mikor befejeztem az iskolát, azt gondoltam, soha nem járok többet könyvtárba. De jó is, hogy van könyvtár!”*

Hajdúnánás, 2009. január 29.

Rigó Tamásné
intézményvezető